

**ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСӨЛ**

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ
ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ТУХАЙ
/Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ.
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь газар, түүний доор, дээр, агаарын орон зайд хийгдэх геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, санхүүжүүлэх болон тэдгээртэй холбогдсон бусад харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн хууль тогтоомж

2.1.Геодези, зураг зүйн тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, энэ хууль болон холбогдох бусад хууль, эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1."байнгын ажиллагаатай суурин станц" гэж навигацийн хиймэл дагуулын дохио хүлээн авах, хадгалах, боловсруулах, өөрийн солбицол, өндрийг тухайн агшин бүрд тодорхойлох, мэдээллээ хэрэглэгчдэд түгээх байнгын тасралтгүй үйл ажиллагаатай иж бүрэн цахим төхөөрөмж бүхий байгууламжийг;

3.1.2."байр зүйн зураг" гэж газрын гадаргуу, түүний дээрх болон доорх объектыг тусгагд оруулан, тодорхой масштабээр жижигрүүлэн буулгаж, таних тэмдгээр дүрсэлж, үзүүлэлт, шинж чанарыг нь илэрхийлсэн газрын зургийг;

3.1.3."байрлалын сүлжээ" гэж солбицлыг нь хэмжиж, тэгшитгэн бодсон геодезийн байнгын цэг тэмдэгтийн олонлогийг;

3.1.4."газар зүйн нэр" гэж газрын гадаргуу дээрх байгалийн болон барьж байгуулсан объектуудыг өөр хооронд нь ялган таних зорилгоор оноосон нэр болон дэвсгэр нэрийг хамтад нь;

3.1.5."газрын зураг" гэж дэлхийн гадаргуу, огторгуй ертөнцийн бусад бодит биет буюу тэдгээрийн хэсгийг хавтгайд тодорхой масштаб, тусгаг, таних тэмдэг ашиглан жижигрүүлэн буулгаж дүрсэлснийг;

3.1.6."газрын зургийн нэг маягийн суурь" гэж жижиг масштабын газрын зураг зохиоход ашиглах газар зүйн нийтлэг өгөгдөл агуулсан зургийг;

3.1.7."геодези" гэж дэлхийн хэлбэр, хэмжээ, түүний гадаргын шилжих хөдөлгөөнийг тодорхойлох, газрын гадаргын хэсгийг зураг болгон буулган дүрслэх зорилгоор од, нар, хиймэл дагуул, геодезийн хэмжлийн багаж хэрэгслийн тусламжтайгаар цэгийн болон орон зайн биетийн солбицол, өндөр, хүндийн хүчний хурдатгалыг хэмжин, математик боловсруулалт хийх шинжлэх ухааны салбарыг;

3.1.8."геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт" гэж геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааны үндэс болох солбицол, өндөр, хүндийн хүчний хурдатгал зэрэг орон зайн гурав болон түүнээс дээш хэмжээсээр утга нь тодорхойлогдсон, газар, түүний

доор, дээр, барилга байгууламж зэрэг хөдөлгөөнгүй биетэд бэхлэгдсэн төв цэг болон түүн дээрх байгууламжийг;

3.1.9.“геодези, зураг зүйн ажлын захиалагч” гэж геодези, зураг зүйн ажил гүйцэтгүүлэх сонирхол бүхий Хүн, хуулийн этгээд болон тэдгээрийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийг;

3.1.10.“геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн систем” гэж геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааны хүрээнд сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын хэмжээнд боловсруулагдсан өгөгдөл, мэдээллийг цуглуулах, шинэчлэх, нэгтгэн удирдах, зохион байгуулах, хадгалах, хамгаалах хүчин чадалтай, төрийн мэдээллийн бусад сантай харилцан уялдаа бүхий цогц үйл ажиллагаатай цахим тогтолцоог;

3.1.11.“геодезийн сүлжээ” гэж орон зайн гурав ба түүнээс дээш хэмжээст утгыг нь хэмжиж, тэгшитгэн бодсон геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн олонлогийг;

3.1.12.“геодезийн сүлжээний эхлэл цэг” гэж Монгол Улсын байрлал, өндөр, гравиметрийн сүлжээний хэмжилт, тэгшитгэн бодолтод тулгуур болгон ашиглаж байгаа орон зайн гурав ба түүнээс дээш хэмжээст утга бүхий геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг;

3.1.13.“геодезийн хэмжилтийн багаж хэрэгсэл” гэж өнцөг, өндөр, зай, хүндийн хүчний хурдатгал, цэгийн солбицлыг орон зайн гурав, түүнээс дээш хэмжээсээр тодорхойлох багажийг;

3.1.14.“гравиметрийн сүлжээ” гэж хүндийн хүчний хурдатгалын утгыг нь хэмжиж, тэгшитгэн бодсон геодезийн байнгын цэг тэмдэгтийн олонлогийг;

3.1.15.“гүйцэтгэлийн зураг” гэж шинээр болон өөрчлөн барьж байгуулсан зам, инженерийн шугам сүлжээ, барилга байгууламжийн бодит байршлыг газрын гадаргуугийн өөрчлөлттэй нь харуулсан байр зүйн болон дэвсгэр зургийг;

3.1.16.“дэвсгэр зураг” гэж газрын гадаргуу, инженерийн барилга байгууламжийн бодит байршлыг газрын гадаргуугийн махиаг тооцолгүй батлагдсан түвшинд хэмжиж, дүрсэлснийг;

3.1.17.“дэвсгэр нэр” гэж газар зүйн объектуудыг өөр хооронд нь ялган тодотгох нэрийг;

3.1.18.“жижүүрлэлтийн зураг” гэж газрын зургийн агуулгын өөрчлөлтийг тухай бүр бүртгэж, тэмдэглэсэн зургийг;

3.1.19.“захиалагчийн техникийн хяналт хийх” гэж геодези, зураг зүйн ажлын үр дүн нь норматив баримт бичгийн шаардлага, техник, эдийн засгийн үндэслэл, техникийн төсөл, ажлын даалгаварт нийцсэн эсэхэд дүгнэлт гаргах мэргэжлийн үйл ажиллагааг;

3.1.20.“зураг зүй” гэж газрын гадаргуугийн дүрс, байгаль, түүний зүй тогтол, нийгмийн үзэгдэл, юмсын хоорондын харилцан хамаарал, учир шалтгааныг шинжлэн дүгнэж, тэдгээрийн цаашдын хувьсал, өөрчлөлтийн чиг хандлага, нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн үзүүлэлтийг харуулсан тодорхой зориулалт, тусгаг, масштаб бүхий газрын зураг, атласыг зохиож хэвлэх үйл ажиллагааг;

3.1.21.“зурагжуулах” гэж төрөл бүрийн масштабтай газрын зураг, агаар, сансрын зургаар нийт Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийг хангах үйл ажиллагааг;

3.1.22.“инженерийн барилга байгууламж” гэж Барилгын тухай хуулийн 4.1.1, 4.1.33, 4.1.35, Эрчим хүчний тухай хуулийн 3.1.9 дэх заалтуудыг хамтад нь;

3.1.23. “кадастрын зураг” гэж геодезийн хэмжилтээр бүх төрлийн кадастрын үйл ажиллагаанд шаардагдах байршил, хил зааг, талбайн хэмжээг тодорхойлсон газрын зургийг;

3.1.24. “магадлал хийх” гэж геодези, зураг зүйн ажлын техник, эдийн засгийн үндэслэл, техникийн төсөл, ажлын даалгавар, сэдэвчилсэн газрын зураг, атласын зохиолтын болон хэвлэлийн эхэд дүгнэлт гаргах хараат бус мэргэжлийн үйл ажиллагааг;

3.1.25. “масштаб” гэж газрын зурагт дүрсэлсэн хэрчмийн уртыг газар дээрх бодит урттай нь харьцуулсан харьцааг;

3.1.26. “навигаци” гэж байршил, хөдөлгөөнийг тодорхойлох, удирдан чиглүүлэхтэй холбогдсон цогц үйл ажиллагааг;

3.1.27. “ортофото зураг” гэж агаар, сансрын гэрэл зургийн газрын гадаргуу болон камерын линзийн геометрийн гажилтыг засаж тэгш өнцгийн тусгагаар үүсгэсэн ижил масштабтай гэрэл зургийн дүрсийг;

3.1.28. “өндрийн сүлжээ” гэж ортометрийн өндрийг нь хэмжиж, тэгшитгэн бодсон геодезийн байнгын цэг тэмдэгтийн олонлогийг;

3.1.29. “өндөржилт төлөвлөлтийн зураг” гэж хот суурины газар, барилга байгууламж, зам шугам сүлжээг үер ус, болзошгүй аюулаас хамгаалах зорилгоор геодезийн хэмжилт, боловсруулалтын тооцоо судалгаанд тулгуурлан гүйцэтгэсэн зураг төслийг;

3.1.30. “солбицлын бие даасан тогтолцоо” гэж тухайн нутаг дэвсгэр дэх геодезийн сүлжээний цэгт үндэслэн, физик гадаргууд тохирсон хавтгай дээр солбицлын утгыг тодорхойлсон дүрмийг;

3.1.31. “солбицол, өндөр, гравиметрийн тогтолцоо” гэж геодезийн байнгын цэг тэмдэгтийн солбицол, өндөр, хүндийн хүчний хурдатгалын тоон утгыг геодезийн сүлжээний эхлэл цэгээс харьцуулан тогтоох дүрмийг;

3.1.32. “солбицол, өндөр, гравиметрийн тогтолцооны эрин” геодезийн хэмжилт, ажиглалт, судалгаанд одот ертөнцийн таталцал, агаар мандлын соронзон идэвхжилт, дэлхийн дотоод гадаад хүчний үйлчлэлийн нөлөөллийн хувьсах үйл явцын өөрчлөлтийг тооцоолсон цаг хугацааны утгыг;

3.1.33. “сэдэвчилсэн газрын зураг, атлас” гэж газрын зургийн нэг маягийн суурь ашиглан зохиосон тухайлсан агуулга бүхий газрын зураг, атласыг;

3.1.34. “тэнхлэг” гэж инженерийн шугам сүлжээ, инженерийн дэд бүтэц, барилга байгууламжийн үндсэн хэмжээ, түвшинг улсын геодезийн сүлжээнд холбосон газар дээрх тэмдэглэгээг;

3.1.35. “Үндэсний референц эллипсоид” гэж Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн бодит гадаргууг бүхэлд нь хамгийн их нийцтэй байхаар тодорхойлж сонгосон эллипсоидыг;

3.1.36. “хаягийн зураг” гэж засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж бүрээр газар нутаг, гудамж зам талбай, үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, хотхон, төлөвлөлтгүй суурьшсан хэсэг зэрэгт харьяалагдах үл хөдлөх эд хөрөнгийн нэр дугаар байршлыг дүрсэлсэн, байр зүйн зурагт суурилсан сэдэвчилсэн газрын зургийг.

4 дүгээр зүйл. Геодези, зураг зүйн салбарт баримтлах зарчим

4.1. Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

4.1.1.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн бүрэн бүтэн байдал нь геодезийн хэмжилт, газрын зургаар баталгаажна.

4.1.2.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааны зохицуулалт, бүртгэл, зөвшөөрлийг олон нийтэд ил тод, нээлттэй, шуурхай зохион байгуулна.

4.1.3.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд оролцогчдын эрх тэгш, бие даасан байдлыг хангана.

4.1.4.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааг солбицол, өндөр, тусгагийн нэгдсэн тогтолцоонд гүйцэтгэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ.

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ АНГИЛАЛ, ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

5 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаа, хэрэгжилт

5.1.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд дараах ажил хамаарна:

5.1.1.үндэсний референц эллипсоид, солбицол, өндрийн тогтолцоо, геоидын өндрийн загвар, тусгагийг тодорхойлох, нэгдсэн тогтолцоонд шилжүүлэх, солбицлын тогтолцоо хооронд хөрвүүлэх, солбицол, өндрийн утгын цаг хугацааны өөрчлөлтийг тогтоох, дэлхийн хэлбэр хэмжээ, түүний хүндийн хүчний таталцлын орныг тодорхойлох;

5.1.2.газрын гадаргуугийн цэг, орон зайн биетийн солбицол, өндрийг тодорхойлох, тэдгээрийн орон зайн харилцан байршлыг нь тогтоох зорилгоор геодезийн хэмжилт, боловсруулалт хийх;

5.1.3.улсын геодезийн байрлалын, өндрийн, гравиметрийн сүлжээ байгуулах, цэг, тэмдэгтийн нягтрал, сүлжээний нарийвчлалыг сайжруулах;

5.1.4.геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг барьж байгуулах, сэргээх, тоолох, бүртгэх, хадгалах, хамгаалах;

5.1.5.Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг зурагжуулах, хэрэглэгчдийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн газрын зураг зохиох, шинэчлэх;

5.1.6.агаараас газрын зураг авах, агаар, сансрын зургийн фотограмметрийн боловсруулалт хийх;

5.1.7.улсын хилийг Монгол Улсын хилийн тухай хуулийн дагуу тодорхойлох, улсын хилийн шугам, хилийн тэмдгийн байршлыг тогтоох, шалгах, хоорондын зайг тодорхойлох, хилийн шугамын дагуу газрын зураг үйлдэх;

5.1.8.засаг захиргааны нэгж, тусгай хэрэгцээний газар, бүх төрлийн кадастрын хил заагийн эргэлтийн цэгийн солбицлыг тодорхойлох, хилийн цэсийн зураг, солбицлын жагсаалтыг үйлдэх;

5.1.9.геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санг бүрдүүлэх, баяжуулах, хөтлөх;

5.1.10.үндэсний орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийг суурь өгөгдөл, мэдээллээр хангах;

5.1.11.сургалт, нийтийн хэрэгцээнд зориулсан сэдэвчилсэн газрын зураг, атлас, үндэсний атлас зохиох, хэвлэх;

5.1.12.газар зүйн нэрийг тодотгох, шинээр тогтоох, солбицолжуулах, нэрийн зураг үйлдэх, хувийн хэрэг хөтлөх, нэрийн мэдээллийн сан үүсгэх;

5.1.13.газар зүйн нэрийг зөв бичих, хөрвүүлэх, газрын зурагт тусгах, нэрийн мэдээллийн сан хөтлөх, тайлбар толь бичиг, жагсаалт, лавлах боловсруулж хэвлэх, лавлагаа гаргах, газар зүйн нэрийн зураг, альбом хэвлэж нийтийн хүртээл болгох;

5.1.14.бүх төрлийн кадастрын зураглал үйлдэх;

5.1.15.газар зохион байгуулалтын болон хот, тосгон, бусад суурины хот байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээ, инженерийн дэд бүтцийг төлөвлөх, барьж байгуулах, ашиглалтын үеийн геодезийн хэмжилт хийх, газрын зураг үйлдэх, шинэчлэх, орон зайн мэдээллийн сан үүсгэх;

5.1.16.инженер геологи, гидрогеологи, геологи, уул уурхай, геофизикийн хайгуулын геодезийн хэмжилт хийх, газрын зураг үйлдэх, шинэчлэх, мэдээллийн сан үүсгэх;

5.1.17.хот байгуулалтын зураг төслийг хэрэгжүүлэх зорилгоор тусгай зориулалтын геодезийн торлол, өндөржилт төлөвлөлтийн зураг төсөл зохиох;

5.1.18.геодези, зураг зүйн салбарт шинжлэх ухааны туршилт, судалгаа явуулах, програм хангамж, багаж тоног төхөөрөмж зохион бүтээх, үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд орчин үеийн техник, технологи нэвтрүүлэх;

5.1.19.улсын аюулгүй байдлыг хангах, батлан хамгаалах, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, онцгой байдлын үед геодези, зураг зүйн ажил гүйцэтгэх;

5.1.20.өндөр уулсын ноёлох оргилын солбицол, өндрийг тодотгон тогтоох, экологийн тогтолцооны газрын зураг зохиох, шинэчлэх;

5.1.21.усны хайгуул судалгааны ажлын геодезийн хэмжилт зураглал үйлдэх, нуур, гол, гол мөрний урсац бүрэлдэх, усны эх үүсвэр, ус хангамжийн эх үүсвэр, усан сан тэдгээрийн ёроолын зураглал, усан замын газрын зураг зохиох, шинэчлэх, хэвлэх;

5.1.22.хаягийн зураг зохиох, хаягийн жагсаалт үйлдэх, хаягийн тэмдэг, тэмдэглэгээг зураг төслийн дагуу байршуулах;

5.1.23.бүх төрлийн газрын зурагт жижүүрлэлт хөтлөх;

5.1.24.далан, гүүрийн мониторинг, барилга, байгууламжийн суулт, хазайлтыг тодорхойлох;

5.1.25.геодезийн хэмжилтийн багаж, хэрэгсэл шалгах, баталгаажуулах, геодезийн хэмжилтийн багаж, төхөөрөмжийн тохируулгын жишилтийн полигоныг байгуулах, ажиллуулах;

5.1.26.газар, түүний доорх, дээрх инженерийн барилга байгууламжийн тэг тэнхлэг, улаан шугам байгуулах, барилга байгууламжийн гаднах, доторх геометр хэмжээг тодорхойлох;

5.1.27.соёлын өвийг эрэн сурвалжлах, бүртгэх, судалж шинжлэх, зэрэглэл тогтоох, үнэлэх, хадгалах, хамгаалах, сэргээн засварлах, сэргээн уламжлуулах, өвлүүлэх, өмчлөх, эзэмших, ашиглах, сурталчлах чиглэлээр хийгдэх геодезийн хэмжилт, зураглалын ажил хийх;

5.1.28.газрын доорх геодезийн хэмжилт, зураглалын ажил хийх, ерөмдлөгийн цооног холбох;

5.1.29.байнгын ажиллагаатай суурин станц байгуулах, ажиллуулах, дэлхийн царцдасын хэвтээ, босоо хөдөлгөөний өөрчлөлтийг судлах, солбицол, өндөр, гравиметрийн тогтолцооны эрин хоорондын хөрвүүлэлт хийх;

5.1.30.лазерын хиймэл дагуулын мэдээ хүлээн авах станц, хэт урт суурь шугам хэмжих станц, хиймэл дагуулын тохируулга хийх станцыг байгуулах, ажиллуулах;

5.1.31.том, дунд масштабын газрын зураг зохиох, шинэчлэх зорилгоор хиймэл дагуулын өндөр дүрслэх чадвартай олон сувгийн мэдээ хүлээн авах суурин станц байгуулах, ажиллуулах, боловсруулах;

5.1.32.цахилгаан соронзон долгионы янз бүрийн гэрлийн мужид авсан хиймэл дагуулын мэдээг геодезийн өгөгдөлд хөрвүүлэх;

5.1.33.геодезийн хэмжилтийн багаж засварлах, тохируулга хийх.

5.2.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ:

5.2.1.энэ хуулийн 5.1 дэх хэсгийн 5.1.1, 5.1.7, 5.1.9, 5.1.10, 5.1.13, 5.1.23, 5.1.25, 5.1.29-т заасан үйл ажиллагааг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжүүлнэ.

5.2.2.энэ хуулийн 5.2.1-д зааснаас бусад үйл ажиллагааг хүн, хуулийн этгээдийн захиалгаар тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээд гүйцэтгэнэ.

5.2.3.энэ хуулийн 5.1 дэх хэсгийн 5.1.8, 5.1.16, 5.1.17, 5.1.19, 5.1.21, 5.1.24, 5.1.26, 5.1.27, 5.1.28-т заасан үйл ажиллагааг хуулиар тухайн асуудлыг эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон төрийн захиргааны байгууллага захиалах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

5.2.4.энэ хуулийн 5.2.3-т зааснаас бусад үйл ажиллагааг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон төрийн захиргааны байгууллага захиалах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

6 дугаар зүйл.Монгол Улсыг батлан хамгаалах зорилгоор хийгдэх геодези, зураг зүйн ажил

6.1.Монгол Улсыг батлан хамгаалах зорилгоор хийгдэх геодези, зураг зүйн ажилд энэ хуулийн 5.1.7, 5.1.19-д заасан ажлыг хамааруулан ойлгоно.

6.2.Улсын аюулгүй байдлыг хангах, улсыг батлан хамгаалах зорилгоор хийгдэж байгаа геодези, зураг зүйн ажлыг Зэвсэгт хүчний цэргийн мэргэжлийн дээд удирдлагын байгууллага, геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ.

6.3.Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, онцгой байдлын үед хийгдэх геодези, зураг зүйн ажлыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ.

6.4. Энэ хуулийн 5.1.7-д заасан ажлыг гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хил хамгаалалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хамтран Монгол Улсын хилийн тухай хуулийн дагуу зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ.

7 дугаар зүйл.Солбицол, өндөр, гравиметрийн тогтолцоо

7.1.Монгол Улс дэлхийн хүндийн төвд эхлэлтэй гурван хэмжээст улсын солбицлын тогтолцоо, улсын өндрийн тогтолцоо, улсын гравиметрийн тогтолцоо, солбицлын бие даасан тогтолцоотой байна.

7.2.Нийслэл хот, аймаг, сумын төв, суурин газар бүр солбицлын бие даасан тогтолцоотой байна.

7.3.Солбицлын бие даасан тогтолцоог геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлуулж улсын солбицлын тогтолцоо хоорондын харилцан хөрвүүлгийн утгыг тодорхойлсон байна.

7.4.Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг зурагжуулахад зориулсан 1:25000 ба түүнээс жижиг масштабын газрын зургийг улсын солбицлын тогтолцоонд гүйцэтгэнэ.

7.5.Хот байгуулалт, уул уурхайн ашиглалт, ашигт малтмалын нөөц тооцоолол, инженерийн барилга байгууламжийн төсөл, тооцоонд шаардлагатай геодезийн хэмжилт, том масштабын дэвсгэр зураглалыг солбицлын бие даасан тогтолцоонд гүйцэтгэнэ.

8 дугаар зүйл.Геодезийн сүлжээ

8.1.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, нутаг дэвсгэрийн хэлбэр хэмжээ, түүний хэвтээ болон босоо шилжилт хөдөлгөөнийг шинжлэн судлахад байрлалын, өндрийн, гравиметрийн сүлжээг байгуулна.

8.2.Улсын геодезийн сүлжээг дэлхийн хүндийн төвд эхлэлтэй гурван хэмжээст солбицлын тогтолцоо, улсын өндрийн тогтолцоо, улсын гравиметрийн тогтолцоонд байгуулна.

8.3.Улсын геодезийн сүлжээний бүрэлдэхүүнд байнгын ажиллагаатай суурин станц багтана.

8.4.Улсын геодезийн байрлалын сүлжээг 6-8 жил тутамд, өндрийн болон гравиметрийн сүлжээг 15 жил тутамд, хүчтэй газар хөдлөлт болсон тохиолдолд тухай бүр давтан хэмжиж шинэчлэнэ.

8.5.Улсын геодезийн сүлжээний бүтэц, түүнийг байгуулах, геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтэд тавих шаардлагыг геодези, зураг зүйн норм, нормативын баримт бичгээр тогтооно.

9 дүгээр зүйл.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт

9.1.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт болон байнгын ажиллагаатай суурин станц нь төрийн өмч байна.

9.2.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг байгуулах, ашиглахад холбогдох норм, нормативын баримт бичгийг баримтална.

9.3.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн хамгаалалтын бүс нь төв суурин газарт цэгийн төвөөс 1.5 метр, хөдөө орон нутагт 3 метр газрыг хамарна.

9.4.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн өгөгдөл, мэдээллийг геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн сан болон нэгдсэн системд төвлөрүүлнэ.

9.5.Улсын геодезийн сүлжээний байнгын ажиллагаатай суурин станцын хиймэл дагуулаас хүлээн авч байгаа долгионыг хаах эсвэл ойлгох, долгионыг сарниулагч байгууламж, төхөөрөмжийг түүний хамгаалалтын зурваст байрлуулахыг хориглоно.

9.6.Байнгын ажиллагаатай суурин станцын хамгаалалтын зурвасыг Засгийн газар тогтооно.

9.7.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгийг эвдэлж гэмтээх, цэгийн төвийн хөдөлгөөнгүй байдал, хэмжилт хийх, түүнд чөлөөтэй хүрч очих нөхцөлийг алдагдуулах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

9.8.Хүн, хуулийн этгээд нь геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт байрлаж байгаа газарт барилга байгууламж барих, газар шорооны ажил хийхдээ дор дурдсан байгууллагаар уламжлан геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэн зөвшөөрөл авна.

9.8.1.Улсын хилийн зурваст Хил хамгаалалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага;

9.8.2.улсын тусгай хэрэгцээний газарт улсын тусгай хэрэгцээний газар эзэмшигч байгууллага;

9.8.3.улсын хилийн зурвас газар болон улсын тусгай хэрэгцээний газраас бусад газарт сум, дүүргийн Засаг дарга.

9.9.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг зайлшгүй нүүлгэн шилжүүлэх шаардлага гарвал түүнийг нөхөн сэргээх зардлыг хүсэлт гаргасан хүн, хуулийн этгээд хариуцна.

9.10.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт байрлаж байгаа газар, барилга байгууламжийг өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч нь түүнийг хамгаалах, геодезийн үйл ажиллагааг саадгүй явуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

9.11.Нутаг дэвсгэртээ байгаа геодезийн сүлжээний эхлэл цэг болон байнгын цэг, тэмдэгтийн бүрэн бүтэн байдлыг сум, дүүргийн Засаг дарга хариуцаж цэг, тэмдэгтийг гэмтээсэн, устгасан, хэмжилт хийх нөхцөлийг алдагдуулсан тохиолдолд геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэж, нөхөн сэргээх ажлыг зохион байгуулна.

9.12.Хилийн зурваст байгаа геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн бүрэн бүтэн байдалд хил хамгаалах байгууллага хяналт тавьж цэг, тэмдэгтийг гэмтээсэн, устгасан, хэмжилт хийх нөхцөлийг алдагдуулсан тохиолдолд геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэж, нөхөн сэргээх ажлыг зохион байгуулна.

9.13.Улсын тусгай хэрэгцээний газарт байгаа геодезийн сүлжээний эхлэл цэг болон байнгын цэг, тэмдэгтийн бүрэн бүтэн байдалд тусгай хэрэгцээний газрыг эзэмшигч байгууллагын дарга хяналт тавина.

9.14.Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн ач холбогдлыг сурталчлах, иргэдийг мэдээллээр хангах, хамгаалах, ашиглах үйл ажиллагааны журам, зааврыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага баталж мөрдүүлнэ.

10 дугаар зүйл.Газрын зургийн төрөл, ангилал, агуулга, нарийвчлал, хэрэглээ

10.1.Газрын зургийг агуулга, хэрэглээнээс хамааруулан дараах төрөлд хуваана:

10.1.1.байр зүйн зураг;

10.1.2.дэвсгэр зураг;

10.1.3.хаягийн зураг;

10.1.4.гүйцэтгэлийн зураг;

- 10.1.5. кадастрын зураг;
- 10.1.7. газар зүйн нэрийн зураг;
- 10.1.8. ортофото зураг;
- 10.1.9. сэдэвчилсэн газрын зураг, атлас;
- 10.1.10. жижүүрлэлтийн зураг;
- 10.1.11. бусад.

10.2. Газрын зургийг масштабаар нь том, дунд, жижиг гэж дараах байдлаар ангилна:

10.2.1. том масштабын газрын зурагт 1:100, 1:200, 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000;

10.2.2. дунд масштабын газрын зурагт 1:10000, 1:25000, 1:50000, 1:100000, 1:200000;

10.2.3. жижиг масштабын газрын зурагт 1:500000 ба түүнээс жижиг масштаб хамаарна.

10.3. Газрын зургийн масштабыг зориулалтаас нь хамааруулан дараах байдлаар сонгож хэрэглэнэ:

10.3.1. Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг зурагжуулахад 1:25000, 1:50000, 1:100000;

10.3.2. улсын хэмжээний байгаль, нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтийг дүрсэлсэн сэдэвчилсэн газрын зураг, атласт жижиг масштабын;

10.3.3. бүс нутгийн хөгжлийн төлөвлөлтөд 1:100000-1:500000;

10.3.4. аймаг, нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөлтөд 1:25000-1:100000;

10.3.5. усны нөөцийн тархалт, улсын геологийн эрэл хайгуулд 1:200000;

10.3.6. геологийн ерөнхий эрэл хайгуулын судалгаанд 1:25000, нарийвчилсан судалгаанд 1:2000;

10.3.7. бэлчээр, газар тариалан, авто зам, эрчим хүч, хийн хоолой, төмөр замын трассын төлөвлөлтөд 1:10000-1:25000;

10.3.8. хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, хот, тосгоны газар хөдлөлийн бичил мужлалын зураглалд 1:1000, 1:5000;

10.3.9. барилгажсан талбайн байр зүйн болон дэвсгэр зурагт 1:500, барилгажаагүй талбайн байр зүйн дэвсгэр зурагт 1:1000;

10.3.10. төв суурин газрын хаягжуулалтад 1:1000, суурингаас бусад газрын хаягжуулалтад 1:100000;

10.3.11. газар зүйн нэрийн зураг зохиоход 1:25000-1:100000;

10.3.12. хот суурины хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөлтөд 1:1000-1:2000;

10.3.13. газар доорх болон гүүрэн байгууламж, үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмжийн шугамын суурилуулалтад 1:100-1:200;

10.3.14. хот орчмын бүс болон орчны тойм зургийг нутаг дэвсгэрийн хэмжээнээс хамааран 1:5000 - 1:25000;

10.3.15.инженерийн барилга байгууламжийн нарийвчилсан төлөвлөлтөд 1:200, 1:500, 1:1000.

10.4.Газрын зургийн нарийвчлал нь байрлалаараа масштабын 0.1 мм, өндрийн хувьд үеийн өндрийн гуравны нэгээс багагүй байна.

10.5.Газрын зургийн агуулга, таних тэмдгийг стандартаар, газрын зураг зохиох үйл ажиллагаа, тавигдах шаардлагыг норм дүрмээр тогтооно.

10.6.Газрын зургийг зохиоход геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд хадгалагдаж байгаа орон зайн өгөгдөл, мэдээллийг суурь болгон ашиглана.

10.7.Байр зүйн болон дэвсгэр зургийг зориулалтаар нь тусгай, нийтийн зориулалтын гэж дараах байдлаар ангилна:

10.7.1.Тусгай зориулалтын байр зүйн болон дэвсгэр зураг нь төрийн болон албаны нууцад хамаарсан мэдээллийг агуулсан, улсыг батлан хамгаалах, аюулгүй байдлыг хангахад зориулсан байна.

10.7.2.Нийтийн зориулалтын байр зүйн болон дэвсгэр зураг нь энэ хуулийн 10.7.1-д заасан мэдээллийг агуулаагүй байна.

10.8.Тусгай зориулалтын байр зүйн болон дэвсгэр зурагт дүрслэгдэх нууцад хамаарах мэдээллийг Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулиар зохицуулна.

10.9.Нийтийн зориулалтын байр зүйн зургийн агуулга, тавигдах шаардлагыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

10.10.Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг хамарсан дунд масштабын байр зүйн зургийг 10 жил тутамд, том масштабын байр зүйн болон дэвсгэр зургийг нийслэлд хоёр жил тутамд, бусад суурин газарт гурван жил тутамд, Монгол Улсын Үндэсний атласыг 10 жил тутамд шинэчилнэ.

10.11.Ортофото зургийг том масштабын байр зүйн болон дэвсгэр зургийн нарийвчлалаар нийслэлд жил тутам, аймгийн төвд гурван жил тутам гүйцэтгэнэ.

10.12.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дунд болон жижиг масштабын газрын зургийн жижүүрлэлтийн зургийг өөрчлөлт гарсан тухай бүрд хөтөлнө.

10.13.Дэвсгэр зургийг солбицлын бие даасан тогтолцоонд газар нутгийн хязгаарлагдмал талбайд том масштабаар үйлдэнэ.

10.14.Сэдэвчилсэн газрын зураг, атласт тавигдах шаардлагыг норм, нормативын баримт бичгээр тогтооно.

10.15.Хилийн бүсэд агаараас газрын зураг авахдаа хил залгаа улсын холбогдох байгууллагад дипломат шугамаар мэдэгдэнэ.

10.16.Тусгай зориулалтын байр зүйн болон дэвсгэр зураг, үндэсний атлас зохиох, шинэчлэх, тэдгээрийг тоон хэлбэрт шилжүүлэх, хэвлэх, ашиглах асуудлыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь холбогдох бусад төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран Засгийн газрын баталсан журмын дагуу зохион байгуулна.

10.17.Газрын зургийн масштабыг томруулан зохиохыг, хэрэглэхийг, хэвлэхийг, эсхүл зурган, тоон мэдээллийг хуулбарлан ашиглахыг хориглоно.

10.18.Тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийн зохиосон зураг зүйн бүтээлийг хуулбарлах, олшруулах, хэвлэх, худалдан борлуулахыг хориглоно.

11 дүгээр зүйл.Газар зүйн нэр

11.1.Газар зүйн нэрэнд дараах объектын нэр хамаарна:

11.1.1.уул, нуруу, булан, тохой, арал, хойг, хээр тал, говь, цөл, гол, мөрөн, нуур, тойром зэрэг физик газар зүйн объект;

11.1.2.улс, засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, хот тосгоны нэр, улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн нэр;

11.1.3.хүний үйл ажиллагаагаар бий болсон далан, гүүр, усан сан, суваг, хөшөө, түүх соёлын дурсгалт газар, гудамж, зам, талбай, хотхон, хороолол, барилга байгууламж, хөдөө аж ахуй, үйлдвэр, тээвэр, холбоо зэрэг бусад объект.

11.2.Газар зүйн нэрийг тодотгох, шинээр нэрлэхэд лавлагааны болон түүхийн эх сурвалжид үндэслэх бөгөөд аливаа эх сурвалж байхгүй бол нутгийн уугуул иргэд, түүх, угсаатан зүй, монгол хэлний эрдэмтэн судлаачдын санал, тухайн шатны Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрийг үндэслэнэ.

11.3.Хүн, хуулийн этгээдийг газар зүйн албан ёсны нэрийн тухай мэдээллээр хангах, газар зүйн нэрийг зөв бичих, хэрэглэх, хэвшүүлэх, хамгаалах асуудлыг сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг дарга, геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хамтран зохион байгуулна.

11.4.Газар зүйн объектыг нэрлэхэд дараах зарчим баримтална:

11.4.1.тухайн объектыг нээх, судлах, барьж байгуулахад оролцсон буюу эзэмшиж байгаа хүний нэрээр нэрлэх;

11.4.2.ойролцоо орших өөр төрлийн объектуудын оноосон нэр нь ижил байж болох;

11.4.3.газар зүйн хуучин нэрээр нь зүг чиг, өнгө, цаг хугацааны тодотголтой нэрлэж болох;

11.5.Газар зүйн нэрийг дараах онцгой тохиолдолд өөрчилж болно:

11.5.1.адил төрлийн хэд хэдэн объектын ижил нэр нь зам, тээвэр, харилцаа холбоо, бусад байгууллагын ажилд хүндрэл учруулахаар байвал;

11.5.2.уугуул иргэд нь нэрлэж заншсан уламжлалт нэрийг сэргээх хүсэлт тавьсан;

11.5.3.тухайн объектын мөн чанарт тохирохгүй, этгээд хэллэгээр, монгол хэлнээс өөр хэл дээр нэрлэгдсэн байвал.

11.6.Шинээр нэрлэх, өөрчлөх газар зүйн нэр дараах шаардлагыг хангасан байна.

11.6.1.хүрээлэн буй орчин, газар зүйн объектын тодорхой шинж, түүх, соёл, ахуйн онцлогийг тусгасан байх;

11.6.2.монгол хэлний бичлэг, хэллэгт тохиромжтой гурваас илүүгүй үгээс бүтсэн байх;

11.6.3. газар орны онцлог, түүхэн үйл явдал, ард түмний ёс заншил, уламжлал зэргийг харгалзах.

11.7.Энэ хуулийн 11.1.1, 11.1.2 дахь хэсэгт заасан газар зүйн нэрийг Засгийн газар нэгтгэн Улсын Их Хурлаар батлуулна.

11.8.Улсын Их Хурлаар батлагдах газар зүйн нэрийн саналыг хэлэлцэж зөвлөмж гаргах үүрэг бүхий орон тооны бус газар зүйн нэрийн Үндэсний зөвлөл Засгийн газрын дэргэд, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэгт орон тооны бус газар зүйн нэрийн салбар зөвлөл ажиллана.

11.9.Газар зүйн нэрийн Үндэсний болон салбар зөвлөлийг дараах шаардлагад нийцүүлэн байгуулна:

11.9.1.газар зүйн нэрийн Үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг Ерөнхий сайд томилно;

11.9.2.газар зүйн нэрийн Үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд үндэсний аюулгүй байдал, батлан хамгаалах, хил хамгаалах, архив, боловсрол, соёл, барилга, хот байгуулалт, газрын харилцаа, геологи, уул уурхай, хөдөө аж ахуй, байгаль орчин, гадаад харилцаа, зам, тээвэр, харилцаа, холбоо, шинжлэх ухааны судалгааны байгууллагын төлөөлөл болон Монгол Хэлний бодлогын үндэсний зөвлөлийн гишүүдээс орсон байна.

11.9.3.газар зүйн нэрийн Үндэсний зөвлөлийн ажлын албаны үүргийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага гүйцэтгэнэ.

11.9.4.газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг тухайн шатны Засаг дарга батална.

11.9.5.газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн дүрмийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

11.10.Энэ хуулийн 11.1.3 дахь хэсэгт заасан нэрийг газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн саналыг үндэслэн тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал батална.

11.11.Газар зүйн нэрийг 20 жил тутамд тодотгон баталгаажуулна.

11.12.Газар зүйн нэрийн мэдээллийн сан үүсгэх, жагсаалт хөтлөх, толь бичиг, лавлах боловсруулж хэвлэх, нэрийг зөв бичих, шинээр өгсөн нэр болон өөрчлөгдсөн нэрийг газрын зурагт тусгах, хөрвүүлэх, лавлагаа гаргах зэрэг ажлыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь шинжлэх ухааны болон холбогдох бусад байгууллагын санал авч хэрэгжүүлнэ.

11.13.Гадаад хэл дээр зохиох газрын зураг, атлас, сурах бичиг, ном товхимол, илтгэлд газар зүйн нэрийг стандартын дагуу хөрвүүлж \галиглаж\ бичнэ.

11.14.Гадаад хэл дээр зохиох газрын зураг, атлас, сурах бичиг, ном товхимол, илтгэлд газар зүйн оноосон нэрийг орчуулахгүй, дэвсгэр нэрийг орчуулж болно.

11.15.Монгол хэл дээр зохиох дэлхийн газрын зурагт газар зүйн албан ёсны гадаад нэрийг холбогдох эрх бүхий байгууллагаас авч ашиглана.

11.16.Газар зүйн нэрийг албан хэрэг, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэлд мөрдүүлэх, ард иргэдийн дунд таниулан сурталчлах, хэрэглэж хэвшүүлэх асуудлыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон бүх шатны Засаг дарга хэрэгжүүлнэ.

12 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн зөвлөх үйлчилгээ

12.1.Геодези, зураг зүйн салбарын мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээг дараах чиглэлээр үзүүлнэ:

12.1.1.геодези, зураг зүйн ажлын техник, эдийн засгийн үндэслэл, техникийн төсөл зохиох;

12.1.2.геодези, зураг зүйн норм, нормативын баримт бичиг боловсруулах, шүүмж хийх, хянан тохиолдуулга хийх;

12.1.3.геодези, зураг зүйн ажилд техникийн хяналт хийх, ажлын чанарт зөвлөгөө, дүгнэлт гаргах;

12.1.4.техник, технологийн үйлдвэрлэлийн туршилт хийх, технологийн горим тогтоох;

12.1.5.багаж, тоног төхөөрөмжийн угсралт, оношилгоо, засвар, техникийн үйлчилгээ, тохируулга, зүгшрүүлэлт хийх ажлын технологи, аргачлал тогтоох, аюулгүй байдлын төлөвт дүгнэлт гаргах;

12.1.6.өндөр төвөгшилтэй, онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламж, инженерийн дэд бүтцийн ашиглалтын үед.

13 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн салбарын даатгал

13.1.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд оролцогч учирч болзошгүй эрсдлийг даатгуулж болно. Даатгалыг захиалагч, гүйцэтгэгч урьдчилан тохиролцон геодези, зураг зүйн ажил гүйцэтгэх гэрээнд тусгана.

13.2.Геодези, зураг зүйн ажил гүйцэтгэж байгаа хуулийн этгээд мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулж болно.

13.3.Геодези, зураг зүйн ажил олгогч нь ажилтнуудыг амь насны даатгалд даатгуулж болно.

14 дүгээр зүйл.Геодези, зураг зүйн норм, нормативын баримт бичиг

14.1.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааг доор дурдсан норм, нормативын баримт бичгээр зохицуулна:

14.1.1.геодези, зураг зүйн норм дүрэм;

14.1.2.геодези, зураг зүйн журам, заавар, аргачлал;

14.1.3.стандарт.

14.2.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд энэ хуулийн 14.1.1-д заасан геодези, зураг зүйн норм дүрмийг заавал мөрдөнө.

14.3.Геодези, зураг зүйн норм, нормативын баримт бичгээр геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаа, техникийн нарийвчилсан нөхцөл, шаардлагыг тогтооно.

14.4.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх стандартыг боловсруулах, батлах, ашиглах, тохирлын гэрчилгээ олгох асуудлыг холбогдох хууль тогтоомжоор зохицуулна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ.

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН САЛБАРЫН УДИРДЛАГА, ЗОХИЦУУЛАЛТ

15 дугаар зүйл.Улсын Их Хурлын бүрэн эрх

15.1.Улсын Их Хурал геодези, зураг зүйн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

15.1.1.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааны талаарх төрийн бодлогыг тодорхойлох;

15.1.2.улсын хилийн шугамын дагуух байр зүйн зураг, хилийн тэмдэгтийн солбицол, өндөр, хилийн цэсийг батлах;

15.1.3.Энэ хуулийн 11.1.1-11.1.2 дахь хэсэгт заасан газар зүйн нэрийг батлах, өөрчлөх;

15.1.4.1:25000-аас багагүй масштабтай газрын зурагт дүрсэлсэн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хилийн цэсийн зураг, солбицлын жагсаалтыг батлах;

15.1.5.геодези, зураг зүйн тоон мэдээлэл, байр зүйн зургийн нууцын зэрэглэл тогтоох, нууцыг ил болгох.

16 дугаар зүйл.Засгийн газрын бүрэн эрх

16.1.Засгийн газар геодези, зураг зүйн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

16.1.1.төрөөс геодези, зураг зүйн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх;

16.1.2.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаа явуулах солбицол, өндөр, гравиметрийн тогтолцоо, тусгаг, солбицлын эрин, эллипсоидын хэлбэр, геодезийн эхлэл цэгийн өгөгдөхүүнийг батлах, геодезийн сүлжээний эхлэл цэгийг хамгаалалтад авах;

16.1.3.олон улсын баримт бичигт тусгах, газрын зурагт хэрэглэгдэх Монгол Улсын газар зүйн нэр, улсын болон засаг захиргааны нэгжийн хил, түүний өөрчлөлтийн талаарх мэдээллийг холбогдох олон улсын байгууллагатай солилцох;

16.1.4.газар зүйн нэрийн Үндэсний зөвлөлийн дүрэм, бүрэлдэхүүнийг батлах;

16.1.5.газар зүйн нэрийг тодотгох, шинээр тогтоох, солбицолжуулах, газар зүйн нэрийн зураг үйлдэх үйл ажиллагааны журмыг батлах;

16.1.6.энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.16 дахь хэсэгт заасан журмыг батлах;

16.1.7.Хил залгаа улстай байгуулсан олон улсын гэрээний дагуу улсын хилийн шугамыг хамтран шалгах, хилийн бүсэд агаарын зураг авах, байр зүйн зураг үйлдэх ажлыг удирдан зохион байгуулах;

16.1.8.Улсыг батлан хамгаалах зорилгоор хийгдэж байгаа геодези, зураг зүйн ажлыг зохион байгуулах журмыг батлах;

16.1.9.олон улсын гэрээгээр геодези, зураг зүйн асуудлаар Монгол Улсын хүлээсэн үүргийг хэрэгжүүлэх.

17 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын чиг үүрэг

17.1.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1.геодези, зураг зүйн тухай хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлтийг зохион байгуулах;

17.1.2.геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

17.1.3.энэ хуулийн 5.1 дэх хэсэгт заасан геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд баримтлах норм, нормативын баримт бичгийг батлах;

17.1.4.геодези, зураг зүйн ажилд магадлал хийх иргэн, хуулийн этгээдийг өрсөлдөөний журмаар сонгон шалгаруулж, экспертийн эрх олгох;

17.1.5.хуулийн этгээдэд геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түтгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох;

17.1.6.геодези, зураг зүйн ажлын жишиг үнэ, үнийн индекс батлах;

17.1.7.геодези, зураг зүйн салбарын ажилтны давтан сургалт, мэргэшлийн зэрэг олгох дүрэм батлах;

17.1.8.улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геодези, зураг зүйн ажлын техник, эдийн засгийн үндэслэл, техникийн төслийг батлах;

17.1.9.геодези, зураг зүйн салбарын боловсон хүчний бодлогыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран тодорхойлох;

17.1.10.геодези, зураг зүйн ажилд магадлал, захиалагчийн техникийн хяналт хийх журмыг батлах;

17.1.11.геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн өгөгдөл, мэдээллийн бүрдэл, тооллого, үнэлгээ, мониторинг хийх журам батлах.

17.2.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт Улсын геодезийн сүлжээ, байнгын цэг, тэмдэгтийг байгуулах, нягтруулах асуудлыг хариуцна.

18 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг

18.1.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

18.1.1.геодези, зураг зүйн салбарын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх;

18.1.2.энэ хуулийн 5.1.1-5.1.33-д заасан үйл ажиллагааг зохион байгуулах, мэргэжлийн удирдлагаар хангах, үнэлэлт өгөх, мэргэжлийн дүгнэлт гаргах;

18.1.3.улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл тусламж, төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд гүйцэтгэх геодези, зураг зүйн ажлын техник, эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах, батлуулах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

18.1.4.улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл тусламж, төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд гүйцэтгэх геодези, зураг зүйн ажлын техникийн төсөл, ажлын даалгавар боловсруулж, батлах, хэрэгжүүлэх;

18.1.5.геодезийн хэмжилтийн байнгын ажиллагаатай суурин станцын сүлжээ байгуулах, өргөтгөх, хэвийн ажиллагааг хангах, ашиглуулах;

18.1.6.тусгай зориулалтын байр зүйн зургийн зохиолт, хэвлэлт, ашиглалт, тэдгээрийн хадгалалт, хамгаалалт, бүрэн бүтэн байдлыг эрх бүхий байгууллагатай хамтран хянах, шалгах;

18.1.7.сургалт, нийтийн хэрэгцээний газрын зураг, атлас, үндэсний атлас зохиох, шинэчлэх, хэвлэх, хэрэглээнд гаргах ажлыг зохион байгуулах;

18.1.8.геодезийн хэмжилтийн багаж, хэрэгсэл шалгах, баталгаажуулах ажлыг зохион байгуулах, багажны бүртгэлийн мэдээллийн сан хөтлөх;

18.1.9.геодези, зураг зүйн ажлын жишиг үнэ, үнийн индекс, геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаанд баримтлах норм, нормативын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

18.1.10.геодези, зураг зүйн ажилд мөрдөх заавар, аргачлал боловсруулах;

18.1.11.газрын зургийн нэг маягийн суурь зохиох, шинэчлэх, батлах;

18.1.12.бүх төрлийн сэдэвчилсэн газрын зураг, атласын зохиолтын эхэд мэргэжлийн дүгнэлт өгөх;

18.1.13.улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн геодези, зураг зүйн ажлыг улсын нэрийн өмнөөс шалгаж хүлээн авч геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд төвлөрүүлэх;

18.1.14.геодези, зураг зүйн чиглэлээр мэргэжил дээшлүүлэх болон мэргэшлийн зэрэг олгох сургалт зохион байгуулах;

18.1.15.зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх, захиалагчийн техникийн хяналт, магадлал, магадлан хэмжилт хийх ажлыг зохион байгуулах;

18.1.16.геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санг хөтлөх, бүрдүүлэх, баяжуулах, олгох, шилжүүлэх, мэдээллээр хангах, хэрэгжилтийг тайлагнах, үйлчлэх;

18.1.17.энэ хуулийн 24.4 дэх хэсэгт заасан геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн тухайн жилд ирүүлэх тайлангийн загварыг батлах, тайланд тусгасан геодези, зураг зүйн ажлын үр дүн геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд орсон эсэхэд хяналт тавих, хуулийн этгээдийн тухайн жилд хийсэн ажлын мэдээллийн санг хөтлөх;

18.1.18.геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн тооллого, үнэлгээ, мониторинг хийх ажлыг зохион байгуулах;

18.1.19.энэ хуулийн 26.11, 28.2 дахь хэсэгт заасан журмыг батлах;

18.1.20.гадаад улсын зохиож, хэвлэсэн, олон нийтийн сүлжээнд нийтэлсэн газрын зураг, атлас, сурах бичиг, сэтгүүл, ном, товхимол, илтгэлд тусгагдаж байгаа Монгол Улсын газрын зураг, газар зүйн оноосон нэрийг зөв хэрэглэж байгаа эсэхийг хянах, шалгах, залруулга хийлгэх асуудлыг эрх бүхий байгууллагатай хамтран зохион байгуулах.

18.1.21.геодезийн тулгуур сүлжээний солбицол, өндөр, хүндийн хүчний хурдатгалын утга, солбицол, өндөр, хүндийн хүчний тогтолцооны эрин хоорондын хурдны утгыг батлах, хэрэглээнд нэвтрүүлэх.

18.2.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь төрийн болон албаны нууцад хамаарах мэдээлэл агуулсан газрын зургийн зохиолт, хадгалалтыг хариуцах бөгөөд төрийн тусгай хамгаалалтад байна.

19 дүгээр зүйл.Бусад төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг

19.1.Бусад төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллага геодези, зураг зүйн талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

19.1.1.геодези, зураг зүйн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг харьяалсан салбартаа зохион байгуулах;

19.1.2.салбарын хэмжээнд хийгдэх геодези, зураг зүйн ажлын саналыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад өмнөх оны 6 дугаар сарын 1-ний өдрийн дотор хүргүүлэх;

19.1.3.өөрийн салбарт хийгдэх геодези, зураг зүйн ажлын техник эдийн засгийн үндэслэл, техникийн төсөл, ажлын даалгавар боловсруулах, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах, гүйцэтгэлийг хүлээн авах, норматив баримт бичгийг мөрдүүлэх ажлыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн төв захиргааны байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

19.1.4.салбарын төлөвлөлтийн зураг зохиох, салбарын орон зайн мэдээллийн сан байгуулахдаа геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн систем,

үндэсний орон зайн мэдээллийн дэд бүтцэд байгаа суурь газрын зураг, өгөгдөл, мэдээллийг ашиглах;

19.1.5.газрын зурагт тусгагдах салбарын өгөгдөл, мэдээллээр хангах;

19.1.6.өөрийн салбарт хийгдэх ажлын геодезийн хэмжилт, зураглалын зардлыг тухайн ажлын төсөвт өртөгт тусгах.

19.2.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь сургалтын газрын зураг, атласын хэрэгцээ, шаардлага, агуулгыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална.

19.3.Төрийн байгууллага байнгын ажиллагаатай суурин станцыг байгуулж, ашиглах бол геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай зөвшилцөнө.

19.4.Зэвсэгт хүчний цэргийн мэргэжлийн дээд удирдлагын байгууллага нь цэргийн зориулалтаар хийж байгаа геодези, зураг зүйн ажилд хяналт тавина.

19.5.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь геодези, зураг зүйн шинжлэх ухаан, газрын зургийн талаар сурах бичигт оруулах чиглэлээр Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөнө.

20 дугаар зүйл.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргын чиг үүрэг

20.1.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга геодези, зураг зүйн талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

20.1.1.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааны талаарх төрийн бодлого, хууль тогтоомжийн биелэлтийг нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах;

20.1.2.нутаг дэвсгэртээ хамаарах байр зүйн зураг, зураг зүйн бүтээлд тусгагдах газар зүйн нэр, хил, шинээр байгуулагдсан болон өөрчлөгдсөн объектын талаарх мэдээлэл, нутаг дэвсгэртээ хамаарах геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих, жил бүр тооллого хийж тайланг дараа жилийн 2 дугаар сарын 1-ний өдрийн дотор геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад мэдээлэх;

20.1.3.геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх эрх бүхий хуулийн этгээдийн харьяа нутаг дэвсгэрт нь хийж байгаа геодези, зураг зүйн ажилд хяналт тавих;

20.1.4.нутаг дэвсгэртээ хамаарах батлагдсан газар зүйн нэрийн хэрэглээнд хяналт тавих, шинэ нэрийн талаар санал гаргах;

20.1.5.нутаг дэвсгэртээ хамаарах газрын зургийг гүйцэтгэлийн зургаар шинэчлэх ажлыг зохион байгуулах, хяналт тавих;

20.1.6.орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геодези, газрын зургийн ажлыг төлөвлөх, ажлын даалгавар, техникийн төслийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаар хянуулах, хамтран батлах;

20.1.7.энэ хуулийн 10.10, 10.11-д заасан үйл ажиллагаа, геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг дөрвөн жил тутам тоолох, бүртгэх, хадгалах, хамгаалах, нөхөн сэргээх санхүүжилтийг шийдвэрлэх;

20.1.8.орон нутгийн төсвөөр гүйцэтгэсэн геодези, зураг зүйн ажлын үр дүнд захиалагчийн техникийн хяналт хийлгэх;

20.1.9.нутаг дэвсгэртээ хамаарах том масштабын газрын зургийн жижүүрлэлтийн зургийг хөтлөх.

21 дүгээр зүйл.Төрийн бус байгууллагын оролцоо

21.1.Энэ хуулийн 17.1.6, 18.1.8, 18.1.14, 18.1.15 заалтад заасан үйл ажиллагааг төрийн бус мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж болно.

21.2.Энэ хуулийн 21.1 дэх хэсэгт заасан ажлыг Засгийн газрын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн дагуу төрийн бус мэргэжлийн байгууллагаар гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгүүлнэ.

22 дугаар зүйл.Захиалагчийн чиг үүрэг

22.1.Геодези, зураг зүйн ажил захиалагч нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

22.1.1.үйл ажиллагааныхаа талаар тухайн нутаг дэвсгэрийн засаг захиргаа, иргэдэд мэдээлэх;

22.1.2.геодези, зураг зүйн ажлын захиалагч нь өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр геодези, зураг зүйн ажлын үр дүнг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн сан, хөмрөгт үнэ төлбөргүй шилжүүлэх үүрэгтэй;

22.1.3.энэ хуулийн 27.4-д заасан нэгдсэн санд байгаа суурь мэдээллийг ашиглах;

22.1.4.энэ хуулийн 27.7-д заасан мэдээллийг бүрдүүлэх;

22.1.5.норм, нормативын баримт бичгийг баримтлан, эрүүл ахуй, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын нөхцөлийг хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлж холбогдох зардлыг хариуцах;

22.1.6.геодези, зураг зүйн ажилд магадлал, захиалагчийн техникийн хяналт хийлгэж, холбогдох зардлыг хариуцах;

22.1.7.геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааны хөрөнгө оруулалтын асуудлыг хариуцан зохицуулж, санхүүжилтийг тогтоосон хугацаанд хийх;

22.2.Тусгай зориулалтын байр зүйн болон дэвсгэр зургийн захиалагч нь Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулиар тогтоосон эрх бүхий этгээд байна.

23 дугаар зүйл.Хүн, хуулийн этгээдийн үүрэг

23.1.Геодези, зураг зүйн тухай болон бусад хууль тогтоомж, эрх бүхий байгууллагаас баталсан шийдвэр, норм, нормативын баримт бичгийг үйл ажиллагаандаа баримтална.

23.2.Улсын Их Хурлаар баталсан газар зүйн нэрээр уул ус, газар нутгаа зөв нэрлэж занших, буруу нэршихээс сэргийлэх, монгол хэлнээс бусад хэлээр орчуулах буюу бусад хэлний дуудлагаар галиглахгүй.

23.3.Геодезийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх хуулийн этгээд нь улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл тусламж, төслийн хөрөнгөөр геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт байгуулсан бол уг цэгийн байрлаж байгаа сум, дүүргийн Засаг дарга, тусгай хэрэгцээний газарт бол хариуцсан захирагчийн, хилийн зурваст бол хил хамгаалах байгууллагын харьяа тусгай ангийн хамгаалалтад хүлээлгэж өгнө.

23.4.Хүн, хуулийн этгээд нь шинээр барьсан, өргөтгөсөн, шинэчилсэн барилга, байгууламжийг байнгын ашиглалтанд хүлээлгэн өгөх, ашиглахаас өмнө гүйцэтгэлийн зураг хийлгэж, геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн сан, хөмрөгт үнэ төлбөргүй шилжүүлэх үүрэгтэй.

23.5.Тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд дараах үүрэгтэй:

23.5.1.геодезийн хэмжилтийн багажинд жил тутамд, эвдрэл гэмтэл гарсан нөхцөлд тухай бүрд баталгаажуулалт хийлгэх;

23.5.2.геодезийн хэмжилт, зураглалыг батлагдсан солбицол, өндөр, гравиметрийн тогтолцоо, эрин, тусгагд хийх;

23.5.3.шинээр солбицлын бие даасан тогтолцоо үүсгэж геодезийн хэмжилт, зураглалыг гүйцэтгэсэн бол улсын солбицлын тогтолцоонд холбох хөрвүүлэлтийн утгыг тодорхойлон батлуулах;

23.5.4.төрөл бүрийн сэдэвчилсэн, лавлагааны, сургалтын газрын зураг, атлас зохиохдоо нэг маягийн суурь зураг ашигласан байх.

23.6.Сурах бичиг болон ном товхимол дээр үзүүлэх улс, аймгийн хилийн шугам, газар нутаг, хот суурингийн нэр /газар зүйн нэр/ зэрэг зураг зүйн суурь мэдээ, мэдээллийг геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд байгаа мэдээлэлд үндэслэн гүйцэтгэж, алдаагүй хэвлэнэ.

23.7.Байнгын ажиллагаатай суурин станц байгуулж, ашиглах бол геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай зөвшилцөнө.

23.8.Газрын зураг, атлас хэвлэхдээ геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас мэргэжлийн дүгнэлт гаргуулсан байна.

24 дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрөл

24.1.Геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг геодезийн, зураг зүйн гэж хоёр төрлөөр таван жилийн хугацаатай олгоно.

24.2.Геодезийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн хуулийн этгээд дараах суурь нөхцөл, шаардлага хангасан байна:

24.2.1.геодезийн бакалавр зэрэгтэй хоёроос доошгүй инженертэй, нэг нь зөвлөх эсхүл мэргэшсэн зэрэгтэй байх;

24.2.2.таван сантиметрээс ихгүй дундаж квадрат алдаа бүхий геодезийн хэмжилтийн электрон тахеометр, хиймэл дагуулаас байрлал тодорхойлох хоёр долгионы багаж, таван миллиметрээс ихгүй хэмжилтийн нарийвчлалтай нивелиртэй байх;

24.2.3.татварын өргүй байх, татвар төлөгчөөр бүртгүүлсэн байх.

24.3.Зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн хуулийн этгээд нь зураг зүйн зөвлөх эсхүл мэргэшсэн зэрэгтэй инженертэй, боловсруулалтын техник, програм хангамжтай байна.

24.4.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь тухайн жил гүйцэтгэсэн ажлын тайланг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад жил бүрийн 12 дугаар сарын 20-ны өдөрт багтаан хүргүүлнэ.

24.5.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн тухайн жилд гүйцэтгэсэн ажлын тайланг хянан үзэж дараа оны нэгдүгээр улиралд багтаан гэрээ дүгнэсэн актыг цахим системд оруулна.

24.6.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээдийн, инженер техникийн ажилтны, хэмжилтийн багажны мэдээллийн санг хөтөлнө.

24.7.Инженерийн барилга байгууламжийн угсралтын, уул уурхайн ашиглалтын өдөр тутмын геодезийн хэмжилтийг геодезийн инженер тусгай зөвшөөрөлгүй гүйцэтгэж болно.

24.8.Гадаадын хуулийн этгээд, иргэнд геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгохгүй.

24.9.Энэ хуулийн 24.2.1, 24.3 дахь хэсэгт заасан инженерүүд нь тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээдийн үндсэн ажилтан байх ба багаж тоног төхөөрөмж болон инженер нь мэдээллийн сангийн бүртгэлд давхцалгүй байна.

24.10.Тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд нь Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн дагуу үйл ажиллагааны баримтын архив үүсгэж, хадгална.

24.11.Геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээд татан буугдахад архивын баримтыг салбарын төрийн архивд шилжүүлэх үүрэгтэй.

24.12.Тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд нь Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн дагуу хадгалалтын хугацаа дууссан баримтыг салбарын төрийн архивд шилжүүлэх үүрэгтэй.

24.13.Тусгай зөвшөөрөл хүсэх, хүсэлтийг хүлээн авах, материал хянах, олгох, хугацааг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, гэрчилгээг нөхөн олгохтой холбогдсон харилцааг цахим системээр дамжуулан зохион байгуулах ба олон нийтэд ил тод, нээлттэй байна.

24.14.Тусгай зөвшөөрөл хүсэх, олгох, сунгах, түтгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох асуудлыг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журамд нийцүүлэн зохион байгуулна.

24.15.Дараах тохиолдолд хуулийн этгээдэд олгосон тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

24.15.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дахь зүйлийн нөхцөл байдал үүссэн;

24.15.2.тусгай зөвшөөрлийн гэрээнд заасан үүргээ хоёроос дээш удаа биелүүлээгүй;

24.15.3.Захиалагчтай байгуулсан гэрээний дагуу гүйцэтгэсэн геодези, зураг зүйн ажлын үр дүн нь холбогдох норм, нормативын баримт бичгийн шаардлагыг хангаагүйгээс захиалагчид хохирол учруулсан нь эрх бүхий этгээдийн дүгнэлтээр тогтоогдсон;

24.15.4.геодези, зураг зүйн ажил нь алдаатай болохыг тогтоосон эрх бүхий байгууллагын шийдвэр гарсан;

24.15.5.гүйцэтгэсэн ажлын мэдээ, тайланг хоёр жилээс дээш хугацаанд цахим системд ирүүлээгүй.

24.16.Гадаадын хуулийн этгээд, иргэн Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

24.17.Энэ хуулийн 24.2, 24.3, 24.9 дэх хэсгийг хангахгүй болсон нь тогтоогдсон, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан нөхцөл байдал үүссэн бол тусгай зөвшөөрлийг гурван сар хүртэл хугацаагаар түдгэлзүүлнэ.

24.18.Тусгай зөвшөөрлийг түтгэлзүүлэх үндэслэл, нөхцөл, шаардлага арилсан тохиолдолд зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ.

24.19.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч зөвшөөрлийн хугацаа дуусахаас 30 хоногос доошгүй хугацааны өмнө зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулах тухай

хүсэлтийг, хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу бүрдүүлсэн баримт бичгийн хамт цахим системээр дамжуулан гаргана.

24.20.Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон, энэ хуулийн 24.19-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд тухайн зөвшөөрөл эзэмшиж байсан этгээдээс зургаан сарын дотор тусгай зөвшөөрлийг дахин хүссэн өргөдлийг хүлээж авахгүй.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ.

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ

25 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн төрийн хяналт

25.1.Геодези, зураг зүйн төрийн хяналт нь хүн, хуулийн этгээдээр геодези, зураг зүйн талаарх хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэр, эрх бүхий байгууллагаас баталсан норматив баримт бичгийн биелэлтийг хангуулна.

25.2.Геодези, зураг зүйн улсын хяналтыг мэргэжлийн хяналтын байгууллага болон аймаг, нийслэлд ажиллах геодези, зураг зүйн хяналтын улсын байцаагч хэрэгжүүлнэ.

25.3.Геодези, зураг зүйн хяналтын улсын байцаагчаар геодези, зураг зүйн мэргэжилтэй, мэргэжлээрээ ажиллаж зохих дадлага туршлага эзэмшсэн иргэнийг томилно.

26 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн ажилд магадлал, магадлан хэмжилт, захиалагчийн техникийн хяналт хийх

26.1.Магадлалыг улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геодези, зураг зүйн ажлын техник, эдийн засгийн үндэслэл, техникийн төсөл, ажлын даалгавар, сэдэвчилсэн газрын зураг, атласын зохиолтын болон хэвлэлийн эхэд хийнэ.

26.2.Магадлан хэмжилтийг геодезийн хэмжилтийн үр дүнг шалган магадлах зорилгоор хийнэ.

26.3.Захиалагчийн техникийн хяналтыг дараах геодези, зураг зүйн ажлын үр дүнд хийнэ:

26.3.1.геологийн болон гидрогеологийн дунд масштабын зураглалд ашигласан геодези, зураг зүйн суурь өгөгдөл, мэдээлэл болон хэмжилт зураглалын ажил;

26.3.2.уул уурхайн ашиглалтын техник, эдийн засгийн үндэслэл боловсруулахад ашигласан геодези, зураг зүйн суурь өгөгдөл, мэдээлэл болон хэмжилт зураглалын ажил;

26.3.3.хот байгуулалтын ерөнхий болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөө зохиоход ашигласан геодези, зураг зүйн суурь өгөгдөл, мэдээлэл болон хэмжилт зураглалын ажил;

26.3.4.инженерийн барилга байгууламжийн төлөвлөлт, байгуулалтад ашигласан геодези, зураг зүйн суурь өгөгдөл, мэдээлэл болон хэмжилт зураглалын ажил.

26.4.Энэ хуулийн 26.2 дахь хэсэг нь гадаадын хүн, хуулийн этгээдийн захиалж, гүйцэтгүүлсэн геодези, зураг зүйн ажлын үр дүнд нэгэн адил хамаарна.

26.5.Энэ хуулийн 26.1, 26.2-т заасан ажлын үр дүнд магадлал, захиалагчийн техникийн хяналт хийлгээгүй бол геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд хүлээн авахыг хориглоно.

26.6.Энэ хуулийн 26.1-д дурдсан ажлын даалгавар, техникийн төсөл, техник, эдийн засгийн үндэслэлд өөрчлөлт оруулсан бол тухайн өөрчлөлтийг тусгаж боловсруулсан баримт бичигт дахин магадлал хийлгэнэ.

26.7.Магадлалын дүгнэлт татгалзсан, зөвшөөрсөн гэсэн хоёр хэлбэртэй байна. Магадлалын татгалзсан дүгнэлт нь тухайн ажлыг геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд хүлээн авахаас татгалзах үндэслэл болно.

26.8.Энэ хуулийн 26.6-д заасан магадлалын дүгнэлттэй холбоотой маргаантай асуудлыг холбогдох мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж шийдвэрлүүлж болно.

26.9.Захиалагч нь хүсэлт гаргасан тохиолдолд хувийн хөрөнгөөр санхүүжүүлсэн геодезийн хэмжилт, зураглалын ажилд магадлан хэмжилтийг хийж болох ба зардлыг захиалагч хариуцна.

26.10.Геодезийн хэмжилт, зураглалын ажлын үр дүнд хийх захиалагчийн техникийн хяналтыг геодезийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээд ажлын талбайд очиж гүйцэтгэнэ.

26.11.Захиалагчийн техникийн хяналт хийх ажлын төрөл, хэмжилт хийх талбайн хэмжээ, гүйцэтгэх этгээдийг сонгох, хэмжилт хийх аргачлал, үр дүнгийн тайлангийн загварыг журмаар тогтооно.

26.12.Захиалагчийн техникийн хяналтын зардлыг уг ажлын захиалагчийн хяналтын зардлаас тооцож санхүүжүүлнэ.

26.13.Захиалагчийн техникийн хяналтаар илэрсэн алдаа, дутагдлыг гүйцэтгэгч хариуцан засварлана.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ.

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН БАРИМТ, МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН ТОГТОЛЦОО

27 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн сан хөмрөг

27.1.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн сан хөмрөг /цаашид “нэгдсэн сан” гэх/ нь геодезийн сүлжээний, газрын зураг, агаар, сансрын зураг, газар зүйн нэр, геодезийн цэг, тэмдэгт, тэдгээртэй холбогдох бусад тоон баримт мэдээллээс бүрдэнэ. Нэгдсэн сан нь төрийн өмч байна.

27.2.Хүн, хуулийн этгээд нь улсын болон орон нутгийн төсөв, төрийн байгууллагын хэрэгжүүлж байгаа төслийн хөрөнгө, хувийн хөрөнгө оруулалтаар гүйцэтгэсэн геодези, зураг зүйн ажлын тайлан, эх материал, солбицлын жагсаалт, хэвлэмэл болон тоон зураг, бичлэг, тоон мэдээллийг нэгдсэн санд шилжүүлэх үүрэгтэй.

27.3.Геодези, зураг зүйн өгөгдөл, бүтээгдэхүүнийг нэгдсэн портал сайтаар дамжуулан олон нийтэд нээлттэй хүргэнэ.

27.4.Нэгдсэн сан нь дараах тоон болон цаасан өгөгдөл, мэдээллээс бүрдэнэ:

27.4.1.энэ хуулийн 5.1 дэх хэсэгт заасан үйл ажиллагааны үр дүнд үүссэн газрын зураг, хэвлэлийн эх, гэрэл зургийн хальс, тайлан, солбицлын жагсаалт, бусад баримт мэдээлэл;

27.4.2.энэ хуулийн 27.2-т заасны дагуу хүн, хуулийн этгээдээс ирүүлсэн баримт мэдээлэл;

27.4.3.бусдад худалдах, олшруулах эрхгүйгээр хүн, хуулийн этгээдээс худалдан авсан, энэ хуулийн 27.4.1, 27.4.2-т зааснаас бусад шаардлагатай баримт мэдээлэл;

27.4.4.хүн, хуулийн этгээдээс өөрсдийн үйл ажиллагаа, бүтээлийг сурталчлах зорилгоор нэгдсэн санд ирүүлж байгаа зураг, тоон мэдээлэл, тоног төхөөрөмжийн тухай танилцуулга.

27.5.Энэ хуулийн 27.4-т заасан мэдээллийг хүлээн авах, нийтэд үйлчлэх журмыг энэ хууль, Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль болон Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай, Кибер аюулгүй байдлын тухай хуульд нийцүүлэн геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага баталж, мөрдүүлнэ.

27.6.Нэгдсэн сангийн мэдээллийн мета-өгөгдлийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нийтэд мэдээлэх үүрэгтэй.

27.7.Нэгдсэн сангийн мэдээллийн мета-өгөгдөл нь дараах мэдээллээс бүрдэнэ:

27.7.1.мэдээллийн нэр, товч тайлбар;

27.7.2.мэдээллийн чанарын тодорхойлолт;

27.7.3.мэдээллийн үндсэн эх сурвалж;

27.7.4.мэдээллийн дүрслэл, солбицлын тогтолцоо;

27.7.5.мэдээллийн хэрэглээ, түгээлт.

27.8.Хүн, хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.4.2-д заасан мэдээллийг мета-өгөгдлийн хамт ажлын үр дүнг Захиалагчид хүлээлгэн өгснөөс хойш 30 хоногийн дотор геодези, зураг зүйн мэдээлийн улсын нэгдсэн санд шилжүүлэх үүрэгтэй.

27.9.Хүн, хуулийн этгээд нь газрын зураг захиалж хийлгэхдээ урьд өмнө нь тухайн газар нутагт геодези, зураг зүйн ажил хийгдэж байсан эсэхийг геодези, зураг зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн системээс нягтална.

27.10.Улсын төсвөөр хийгдсэн ажилд ашигласан геодези, зураг зүйн мэдээллийн сангийн өгөгдлийг бусдад дамжуулах, түүнийг ашиглаж геодези, зураг зүйн үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

27.11.Хүн, хуулийн этгээд нь геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн сан дахь газрын зурагт тусгаагүй мэдээ, мэдээллийг үйл ажиллагаандаа ашиглахыг хориглоно.

28 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн систем

28.1.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн систем нь дараах мэдээллийн сангуудаас бүрдэнэ:

28.1.1.газрын зургийн мэдээллийн сан;

28.1.2.геодезийн сүлжээний цэг тэмдэгтийн мэдээллийн сан;

28.1.3.газар зүйн нэрийн мэдээллийн сан;

28.1.4.хилийн цэсийн мэдээллийн сан;

28.1.5.геодезийн хэмжилтийн багажны бүртгэл, мэдээллийн сан;

28.1.6.геодези, зураг зүйн мэргэжилтний судалгаа, мэдээллийн сан.

28.2.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн систем нь Үндэсний орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийн суурь мэдээллийн систем байх бөгөөд шинэчлэлт өөрчлөлтийн зохицуулалтыг журмаар тогтооно.

28.3.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн системийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага эрхлэн хөтөлж, нэгдсэн удирдлага, хяналт, зохион байгуулалтаар хангана.

28.4.Аймаг, нийслэлийн геодези, зураг зүйн мэдээллийн санг аймаг, нийслэлийн геодези, зураг зүйн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага эрхлэн хөтөлж, Улсын хэмжээний мэдээллийн нэгдсэн системийг бүрдүүлнэ.

28.5.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн системийг хүн, хуулийн этгээдийг үндэсний стандартад нийцсэн геодези, зураг зүйн мэдээлэл, газрын зургаар хангахад ашиглана.

28.6.Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн систем нь нийгэм, эдийн засгийн бусад салбарын мэдээллийн сангаар баяжигдаж, мэдээллээ харилцан солилцдог байна.

28.7.Газрын зургийн мэдээллийн санг гүйцэтгэлийн зургаар баяжуулна.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ.

САНХҮҮЖИЛТ, ХОРИГЛОХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, ХАРИУЦЛАГА

29 дүгээр зүйл.Санхүүжилт

29.1.Геодези, зураг зүйн ажлыг улсын болон орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгө оруулалт, гадаадын зээл, тусламжаар санхүүжүүлнэ.

29.2.Улсын геодезийн сүлжээ байгуулах, нягтруулах, давтан хэмжих, геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг тоолох, нөхөн сэргээх, дунд болон жижиг масштабын байр зүйн зураг, сургалтын, сэдэвчилсэн газрын зураг, атлас, Үндэсний атлас зохиох, шинэчлэх, хэвлэх ажлын захиалагч нь геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага байх бөгөөд жил бүр улсын төсөвт тусгуулах арга хэмжээ авна.

29.3.Тухайн салбарт хийгдэх геодези, зураг зүйн ажлын захиалагч нь холбогдох төрийн захиргааны байгууллага, орон нутагт хийгдэх геодези, зураг зүйн ажлын захиалагч нь тухайн шатны Засаг дарга байна.

29.4.Том масштабын байр зүйн болон дэвсгэр зураг зохиох, шинэчлэх, геодезийн сүлжээ байгуулах, байнгын цэг тэмдэгтийг хамгаалах, тооллого хийх, нөхөн сэргээхтэй холбоотой зардлыг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлнэ.

29.5.Хүн, хуулийн этгээдийн захиалгаар хийгдэх геодези, зураг зүйн ажлыг захиалагчийн хөрөнгөөр санхүүжүүлнэ.

29.6.Барилга байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, гудамж, зам, талбай, шугам сүлжээний холболт, мод цэцэрлэгжүүлэлтийг шинээр хийх, өөрчлөх, нөхөн сэргээх зэрэг газар шорооны ажил хийсэн талбайд гүйцэтгэлийн зураг хийлгэх, түүнд шаардагдах зардлыг захиалагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага хариуцна.

29.7.Энэ хуулийн 14.1-д заасан геодези, зураг зүйн норм, нормативын баримт бичиг боловсруулах, батлах, хэвлэх, сурталчлах зэрэг үйл ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

29.8.Улсын болон орон нутгийн төсөв, төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж байгаа геодези, зураг зүйн ажлын нийт төсөвт өртгийн зургаан хувийг захиалагчийн техникийн хяналт, магадлалд зарцуулна.

30 дугаар зүйл.Хариуцлага

30.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

30.1.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

31 дүгээр зүйл.Шилжилтийн үеийн зохицуулалт

31.1.20... оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр батлагдсан Геодези, зураг зүйн тухай хуулийг дагаж мөрдөхөөс өмнө тухайн үед мөрдөгдөж байсан хууль тогтоомжийн дагуу олгогдсон тусгай зөвшөөрөл нь тухайн гэрчилгээнд заасан хугацаа дуустал хүчин төгөлдөр байна.

31.2.20... оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр батлагдсан Геодези, зураг зүйн тухай хуулийг дагаж мөрдөхөөс өмнө ирүүлсэн тусгай зөвшөөрөл /лиценз/ хүссэн өргөдлийг шинэ хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ.

31.3.Геодези, зураг зүйн тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хуульд заасан норм, нормативын баримт бичгүүдийг хууль хүчин төгөлдөр болсноос хойш 18 сарын хугацаанд шинээр болон шинэчлэн боловсруулж батлах ба тэдгээрийг батлагдах хүртэлх хугацаанд тухайн харилцааг хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа дүрэм, журам, норм, нормативын баримт бичгээр зохицуулна.

32 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

32.1.Энэ хуулийг 20... оны ..дугаар сарын ..-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ